

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 28.6.2006
COM(2006) 348 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN PREDSTAVNIKOM VLAD DRŽAV ČLANIC,
KI SO SE SESTALI V OKVIRU SVETA**

**o določitvi smernic za Komisijo glede revizije Sporazuma o trgovini, razvoju in
sodelovanju med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani in
Južnoafriško republiko na drugi strani**

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

Sporazum o trgovini, razvoju in sodelovanju med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani in Južnoafriško republiko na drugi strani (STRS) je bil podpisan oktobra 1999 ter se je začel začasno in delno uporabljati 1. januarja 2000. Po ratifikaciji vseh strani je začel Sporazum v celoti veljati 1. maja 2004.

Člen 103 Sporazuma o trgovini, razvoju in sodelovanju (STRS) predvideva revizijo v petih letih od začetka veljavnosti, na podlagi katere bi se obravnavale morebitne posledice drugih dogovorov, ki bi lahko vplivali na Sporazum. Z „drugimi dogovori“ so avtorji Sporazuma nedvomno mislili tudi na Sporazum iz Cotonouja, ki je bil prav tako revidiran. Člen 18 STRS predvideva nadaljnje korake v procesu liberalizacije trgovine in revizijo trgovinskih določb, zlasti glede carinskih dajatev, ki se uporabljajo za izdelke na „čakalnih listah“ STRS, tj. izdelke, za katere je v skladu s Sporazumom liberalizacija bodisi omejena ali pa je sploh ni. Člen 30 predvideva razširitev področja uporabe Sporazuma na liberalizacijo trgovine in storitev.

Člen 97(3) določa, da lahko Svet za sodelovanje odloča o vseh zadevah, ki jih zajema STRS, člen 106(1) pa mu daje pooblastilo za odločanje o spremembah, ki jih predlaga katera koli stran. Predlagana revizija mora temeljiti na tej določbi.

V letu 2004 so Komisija, države članice in Južnoafriška republika opravile revizijo STRS, pri čemer so se predvsem, a ne izključno, osredotočile na tiste dele Sporazuma, ki so se uporabljali samo začasno. Na podlagi te revizije je Svet za sodelovanje 23. novembra 2004 sprejel „Skupne sklepe“, ki določajo splošne smernice za revizijo STRS. Skupni sklepi med drugim predvidevajo politični dialog med stranmi, da bi „se izmenjava stališč razširila na novejša politična vprašanja, kot so orožje za množično uničevanje, boj proti terorizmu in mednarodno kazensko sodišče“ ter priporočajo „nadaljevanje in morebitno pospešitev vzajemne liberalizacije trgovine ob upoštevanju občutljivih področij na obeh straneh, regionalnega vidika in časovnega načrta pogajanj glede sporazuma o ekonomskem partnerstvu v Južni Afriki, ki so v teku“.

Na podlagi teh skupnih sklepov so osebje Komisije in predstavniki držav članic v delovni skupini Sveta AKP nadaljevali razpravo in natančneje določili obseg in namen revizije STRS.

Splošna ocena osebja Komisije glede priporočil v zvezi s spremembami STRS je, da obsežna reforma sporazuma ni potrebna. Treba pa ga je posodobiti, da bo odražal nove politične in varnostne določbe revidiranega Sporazuma iz Cotonouja, nadaljnjo liberalizacijo trgovine, sodelovanje na področjih, povezanih s trgovino, krepitev okoljskega vidika in upošteval posodobljeno besedilo nekaterih členov o gospodarskem sodelovanju in o sodelovanju na drugih področjih.

Po opravljenih pogajanjih z južnoafriškimi organi bo Komisija Svetu predložila natančneje izdelano besedilo v obliki sklepa Sveta za sodelovanje v skladu z drugim pododstavkom člena 300(2) Pogodbe ES.

Zato Komisija Svetu predlaga, naj preuči priložene smernice za revizijo STRS.

PREDLAGANE SMERNICE ZA REVIZIJO TDCA

1. UVOD

Sporazum o trgovini, razvoju in sodelovanju med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani in Južnoafriško republiko na drugi strani (STRS) je bil podpisan oktobra 1999 ter se je začel začasno in delno uporabljati 1. januarja 2000. Po ratifikaciji vseh strani je začel Sporazum v celoti veljati 1. maja 2004.

Člen 103 Sporazuma o trgovini, razvoju in sodelovanju (STRS) predvideva revizijo v petih letih od začetka veljavnosti, na podlagi katere bi se obravnavale morebitne posledice drugih dogovorov, ki bi lahko vplivali na Sporazum. Z drugimi dogovori so avtorji Sporazuma nedvomno mislili tudi na Sporazum iz Cotonouja, ki je bil prav tako revidiran.

Člen 18 STRS predvideva nadaljnje korake v procesu liberalizacije trgovine in revizijo trgovinskih določb, zlasti glede carinskih dajatev, ki se uporabljajo za izdelke na „čakalnih listah“ STRS, tj. izdelke, za katere je v skladu s Sporazumom liberalizacija bodisi omejena ali pa je sploh ni. Člen 30(4) navaja, da mora Svet za sodelovanje prvič preveriti cilj „nadaljnje liberalizacije trgovine in storitev“ najkasneje pet let po začetku veljavnosti Sporazuma.

Na podlagi revizije STRS, ki so jo Komisija, države članice in Južnoafriška republika opravili v letu 2004, je Svet za sodelovanje 23. novembra 2004 sprejel „skupne sklepe“, ki določajo splošne smernice za revizijo STRS.

2. NAMEN PREDLAGANE REVIZIJE

Sporazum o trgovini, razvoju in sodelovanju je še vedno večinoma dobra osnova za sodelovanje med podpisnicami. V preteklih šestih letih nobena stran ni izrazila namere, da bi te temeljito spremenila besedilo.

Kot navajajo člani 18, 30 in 103 Sporazuma, je namen revizije preučiti možnost nadaljnje liberalizacije trgovine in uskladiti STRS z novjšimi mednarodnimi obveznostmi, vključno z revidiranim Sporazumom iz Cotonouja, mednarodnim kazenskim sodiščem in globalnim bojem proti terorizmu. Revizija je tudi priložnost za okrepitev okoljskega vidika Sporazuma, vključno z vplivi na okolje zaradi povečane trgovine z blagom, in za preoblikovanje nekaterih določb.

3. VPRAŠANJA ZA OBRAVNAVO

Glede na zgoraj navedeno Komisija meni, da bi bilo pri spremembi treba upoštevati naslednje:

- V preambulo je treba vključiti izrecno sklicevanje na razvojne cilje novega tisočletja.

- V naslovu I je treba politično razsežnost Sporazuma uskladiti z določbami Sveta o vključevanju sklicevanj za boj proti terorizmu, mednarodnega kazenskega sodišču, neširjenja orožja za množično uničevanje in drugih mednarodnih obveznosti v mednarodne sporazume.
- V naslovu II, ki se nanaša na trgovino, in njegovih prilogah je treba v skladu s členom 18 obravnavati nadaljnjo liberalizacijo trgovine. Poleg tega so manjše spremembe potrebne pri reševanju odprtih vprašanj glede trgovine.
- V naslovu III, ki se nanaša na vprašanja, povezana s trgovino, je treba upoštevati pravila o poreklu, trgovino s storitvami ter sodelovanje in vzajemno upravno pomoč v carinskih zadevah.
- V naslovu IV, ki obravnava gospodarsko sodelovanje, je treba posodobiti besedilo v zvezi s sodelovanjem na področjih energetike, prometa, kmetijstva ter sanitarnih in fitosanitarnih zadev.
- V naslovu V o razvojnem sodelovanju je treba nekatere določbe glede izvajanja uskladiti z novo finančno uredbo Komisije.
- V naslovu VI, ki zadeva sodelovanje na drugih področjih, je treba posodobiti ali pripraviti novo besedilo v zvezi s kulturnim sodelovanjem, sodelovanjem na področju pravice, svobode in varnosti ter boja proti drogam, pranju denarja in organiziranemu kriminalu. Dodati je treba tudi določbo o sodelovanju na področju migracij.
- V naslovu VIII je treba izboljšati sistem reševanja sporov v zvezi s trgovino in s trgovino povezanimi vprašanji, da bi dosegli večjo učinkovitost.

3.1. Razvojni cilji novega tisočletja

Cilj predlagane spremembe

Potrditi zavezanost partnerjev k tem ciljem in zagotoviti skladnost s preambulo revidiranega Sporazuma iz Cotonouja.

Predlagane spremembe

Dodati uvodno izjavo o razvojnih ciljih novega tisočletja.

Ustrezne določbe: Preambula.

3.2. Varnostna vprašanja:

Cilj predlagane spremembe

Zagotovitev skladnosti s političnimi obveznostmi EU glede boja proti terorizmu (Sklepi predsedstva iz Seville, 21. in 22. junija 2002), sodelovanja pri preprečevanju širjenja orožja za množično uničevanje (Sklepi Sveta s 17. novembra 2003) in podpore mednarodnemu kazenskemu sodišču (Skupno stališče 2003/444/SZVP s 16. junija 2003 in Sklepi predsedstva iz Soluna 19. in 20. junija 2003). Uskladitev STRS z revidiranim Sporazumom iz Cotonouja.

Predlagane spremembe

- pravno zavezujoča obveznost sodelovanja pri preprečevanju širjenja orožja za množično uničevanje z upoštevanjem dokumenta EU glede klavzule o neširjenju orožja v odnosih EU s tretjimi državami;
- pravno zavezujoča obveznost boja proti terorizmu;
- sklicevanje v preambuli na „skupno zavezo partnerjev EU in AKP k mednarodnemu pravosodju in boju proti nekaznovanju“ in Rimskemu statutu Mednarodnega kazenskega sodišča, ki je začel veljati 1. julija 2002 ter pravno zavezujoča obveznost sodelovanja na tem področju;
- pravno zavezujoča obveznost sodelovanja pri preprečevanju delovanja najemniških vojsk.

Ustrezne določbe: Preambula; nove določbe se vključijo v naslov I.

3.3. Politični dialog

Cilj predlagane spremembe

Uskladitev določb členov 3 (neizvajanje) in 4 (politični dialog) z revidiranim Sporazumom iz Cotonouja.

Predlagane spremembe

V člen 3(4) vključiti obveznost izčrpnega političnega dialoga, kot je opisano v členu 4, pred sprejetjem „ustreznih ukrepov“. Člen 4 bolje uskladiti z revidiranim besedilom člena 8 Sporazuma iz Cotonouja.

Ustrezne določbe: Člena 3 in 4.

3.4. Nadaljnja liberalizacija trgovine

Cilj predlagane spremembe

Vključiti nove določbe za nadaljnjo vzajemno liberalizacijo ali pospešitev obstoječih časovnih načrtov liberalizacije na področju blaga (carinske dajatve za izdelke na „čakalnih listah“) z upoštevanjem določb, doseženih v okviru pogajanj ES-SADC EPA in občutljivih področij na obeh straneh. Zagotoviti skladnost teh določb s tistimi, doseženimi v okviru pogajanj ES-SADC EPA.

Ozadje/problem

Obe strani sta si izmenjali obsežne dokumente, v katerih sta predstavili svoje zastavljene cilje glede trgovinskih določb, ki jih je treba revidirati. Gre za dvoje:

- Izboljšanje STRS na področjih, na katerih obveznosti že obstajajo (predvsem trgovina z blagom). To bi bila tudi priložnost za nekatere tehnične prilagoditve prilog.

- Razširitev področja uporabe STRS na področja, ki jih Sporazum trenutno ne zajema ali pa jih zajema le delno, in možnost vključitve obveznosti „STO-plus“ v vrsto novih regulativnih področij.

Predlagane spremembe

Nadaljnja liberalizacija trgovine z blagom (revizija izključenih izdelkov in pospešitev obstoječih časovnih načrtov liberalizacije iz členov 11 do 15 in 17 ter zadevnih prilog). Nove pravno zavezujoče obveznosti glede revizije zaščitne klavzule (člen 16 in 24–26).

Ustrezne določbe: Naslov II in priloge I do VII, zlasti členi 11–15 in 17, kot tudi členi 16 in 24–26.

3.5. Vprašanja, povezana s trgovino

Cilj predlagane spremembe

Zajema nove zavezujoče obveznosti in okrepljeno sodelovanje na področjih, povezanih s trgovino. Zagotovitev skladnosti teh določb s tistimi, doseženimi v okviru pogajanj ES-SADC EPA.

Ozadje/problem

Te obveznosti bodo spodbudile na pravih temeljih dostop na trg znotraj regije. Udeležencem na trgu bodo zagotovile dodatno transparentnost, predvidljivost in izvršljivost pravil v regiji, obenem pa utrdile razvoj.

Predlagane spremembe

Zajemajo zavezujoče obveznosti na področjih, kot so storitve (členi 29–30), investicije (členi 32–34) in nove obveznosti glede vladnih naročil (člen 45).

Okrepljeno sodelovanje in morebitne dodatne obveznosti bodo zadevali tudi področja, kot so intelektualna lastnina (člen 46), konkurenca (členi 35–39), standardizacija in ugotavljanje skladnosti ter carine (členi 47–48). Glede pravil o poreklu (člen 28 in Protokol 1) bo morda potrebna revizija nekaterih pravil o poreklu, ki zadevajo omejeno število tarifnih oznak.

Ustrezne določbe: Naslov III in Protokol 1.

3.6. Reševanje sporov v zvezi s trgovino in vprašanja, povezani s trgovino

Cilj predlagane spremembe

Sistem reševanja sporov je treba uskladiti z novejšo prakso ES, da bi dosegli večjo učinkovitost.

Ozadje/problem

Določbe glede reševanja sporov STRS so v času pogajanj o njih pomenile korak naprej, vendar pa ne dosegajo standardov, doseženih v novejših sporazumih.

Trenutni sistem še vedno omogoča zaustavitve postopkov in ne ureja pomembnih vidikov skladnosti.

Predlagane spremembe

Izpopolniti pravila glede reševanja sporov v zvezi s trgovino in vprašanji, povezanimi s trgovino, s Protokolom k STRS, ki bi podrobno določal načela in postopke za reševanje sporov.

Ustrezne določbe: Člen 104.

3.7. Določbe o gospodarskem sodelovanju

Cilj predlagane spremembe

Uskladiti besedilo nekaterih določb s trenutnimi stališči in politiko ES.

Ozadje/problem

Pogajanja o STRS so bila končana v poznih devetdesetih. Medtem je prišlo do nadaljnjega razvoja nekaterih vprašanj politike EU in splošnega mnenja. Številne predlagane spremembe niso tako pomembne ali pa so tehnične narave in ne bi zahtevale spremembe Sporazuma. Nekatere druge dele pa je vendarle treba spremeniti, zato je to priložnost za posodobitev tudi nekaterih drugih določb. Znatnejša sprememba se predlaga v zvezi s sanitarnimi in fitosanitarnimi vprašanji, ki so se pokazale kot pomembna ovira za trgovino, zato je na tem področju potrebno okrepiti sodelovanje.

Predlagane spremembe

Predlagane spremembe zadevajo sanitarne in fitosanitarne zadeve, energetiko, rudarstvo, promet, sodelovanje na področju pošte in turizem. Člen 61 obravnava sanitarne in fitosanitarne zadeve in sodelovanje na področju kmetijstva. Predlaga se razdelitev člena 61 na dva dela, pri čemer bi člen 61 natančneje obravnaval področje okolja, člen 61 A pa sodelovanje na področju sanitarnih in fitosanitarnih zadev. Glede prometa se predlaga razdelitev člena 59 na dva dela, pri čemer bi člen 59 A natančneje obravnaval sodelovanje na področju pomorskega prometa. Člen 55, katerega vsebina je „Informacijska družba – telekomunikacije in informacijska tehnologija“, je treba posodobiti z upoštevanjem, med drugim, razvoja tehnologij, ugotovitev Svetovnega vrha o informacijski družbi in medsebojnega povezovanja raziskovalnih mrež v ES in Južni Afriki. Spremembe manjšega pomena zadevajo okrepljeno sodelovanje na področju energetike, zlasti pri spodbujanju politike za energetske učinkovitost in učinkovitih tehnologij ter tehnologij čistega premoga, pošte, rudarstva in turizma. Pri mnogih omenjenih določbah pa je treba obravnavati tudi vpliv na okolje.

Ustrezne določbe: Členi 56 do 61.

3.8. Razvojno sodelovanje

Cilj predlagane spremembe

Nekatere določbe glede izvajanja je treba uskladiti z novo finančno uredbo Sveta in s predlagano uredbo o razvojnem sodelovanju¹ ali enakovrednim zakonodajnim instrumentom, ko bo ta sprejet.

Ozadje/problem

STRS vsebuje nekatere določbe o izvajanju razvojnega sodelovanja, ki jih je nadomestila finančna uredba Skupnosti. Dejansko se ne uporabljajo. Ker pa splošna finančna uredba velja za vsa področja, je treba te določbe prilagoditi.

Predlagane spremembe

Revizija tistih določb, ki jih je nadomestila finančna uredba.

Ustrezne določbe: Naslov V.

3.9. Sodelovanje na drugih področjih

Cilj predlagane spremembe

Uskladiti besedilo nekaterih določb s trenutnimi stališči in politiko EU. Okrepiti določbe na področjih, kot so pravica, svoboda in varnost, pranje denarja, droge in migracije.

Ozadje/problem

Pogajanja o STRS so bila končana v poznih devetdesetih letih. Medtem je prišlo do nadaljnjega razvoja nekaterih vprašanj politike EU in splošnega mnenja. Glede na večstranske obveznosti bi lahko posodobili določbo o kulturnem sodelovanju. Boj proti drogam in pranju denarja sta v skladu s takratnim mišljenjem zajeta samo v enem členu. Danes med tema vprašanjema sicer obstaja povezanost, vendar se v veliki meri obravnavata ločeno, zato bi bilo najbolje to določbo razdeliti na dva ločena člena in posodobiti besedilo, ki mora vključevati tudi vprašanje financiranja terorizma. Treba je dodati nove določbe o boju proti organiziranemu kriminalu in terorizmu ter sodelovanju na področju migracij. Okrepiti in posodobiti je treba besedilo določb o okolju. Razmislili bi lahko tudi o spremembi možnosti za okrepljeno sodelovanje na področju okolja, socialnih zadev, informacij, tiska in avdiovizualnih medijev, varstva podatkov in zdravja.

¹ COM(2004) 629.

Predlagane spremembe

V člen 85 vključiti sklicevanje na Konvencijo UNESCO o zaščiti in spodbujanju raznolikosti kulturnega izražanja, zlasti glede njene ratifikacije in izvajanja. Člen 90 razdeliti na dva dela, pri čemer bi člen 90 A obravnaval pranje denarja. Dodati nove določbe o zgoraj navedenem. Posodobiti besedilo členov 84, 86 do 89, 91 in 92.

Ustrezne določbe: Naslov VI, člani 84 do 92.